

Female Resilience in Soft Flashpoints: A Psycho-Social Analysis from the Perspective of the Thought of the Martyred Ayatollah Khamenei (may God have mercy on him)

Akram Bahramian

Instructor at Zahra'iyeh Seminary of Najafabad

a.bahramian.esf@gmail.com

Maryam Jamshidian

Level 2 seminarian (first academic year) at Zahraiyya Seminary, Najafabad

mjamshidian044@chmail.ir

Abstract

In this research, the concept of female resilience in facing soft flashpoints has been comprehensively and analytically examined based on the views of the martyred leader Ayatollah Khamenei (may God have mercy on him). This study emphasizes the role of religious beliefs, faith- and ethics-based coping styles, and Islamic values, and offers effective practical and cultural solutions for strengthening women's psychological and social resilience in challenging everyday conditions. The findings indicate that the approach of the martyred leader not only reinforces the theoretical foundations of resistance but also provides efficient executive and educational strategies in the areas of family education, media, and cultural training, which can enhance the level of stability and psychological fortitude of women against cultural, psychological, and social pressures. This model, as a comprehensive and operational solution, plays a significant role in building a resilient, coherent, and spirituality- and religious identity-based society. Ultimately, promoting and institutionalizing this approach can lead to the consolidation of a resilient and stable identity in women, increased cultural security, and strengthened national cohesion in Islamic society.

Keywords: Women's Resistance, Religious Education, Islamic Culture, Social Fortitude Cultural Solutions

الصمود الأنثوي في النقاط الالتهابية الناعمة: تحليل نفسي-اجتماعي من منظور فكر الشهيد آية الله الخامنه ای

أكرم بهراميان

مدرسة في مدرسة الزهرائية العلمية بنجف آباد

a.bahramian.esf@gmail.com

مريم جمشيديان

طالبة في المستوى الثاني (السنة الدراسية الأولى) في مدرسة الزهرائية بنجف آباد

mjamshidian044@chmail.ir

الملخص

يتناول هذا البحث مفهوم الصمود الأنثوي في مواجهة النقاط الالتهابية الناعمة بشكل شامل وتحليلي، بالاستناد إلى آراء القائد الشهيد آية الله الخامنه ای (رحمه الله). وتُركّز هذه الدراسة على دور المعتقدات الدينية، وأساليب المواجهة القائمة على الإيمان والأخلاق، والقيم الإسلامية، وتقدّم حلولاً عملية وثقافية فعالة لتعزيز الصمود النفسي والاجتماعي للمرأة في الظروف اليومية الصعبة. تشير النتائج إلى أن نهج القائد الشهيد لا يعزز فقط الأسس النظرية للمقاومة، بل يوفر أيضاً استراتيجيات تنفيذية وتربوية فعالة في مجالات التربية الأسرية والإعلام والتثقيف الثقافي، من شأنها أن ترفع مستوى الثبات والقوة النفسية للمرأة إزاء الضغوط الثقافية والنفسية والاجتماعية. ويؤدي هذا النموذج، بصفته حلاً شاملاً وقابلاً للتطبيق، دوراً بارزاً في بناء مجتمع صامد ومتماسك، يتسم بالروحانية والهوية الدينية. وفي نهاية المطاف، يمكن لتعزيز هذا النهج وإضفاء الطابع المؤسسي عليه أن يساهم في ترسيخ هوية صامدة ومستقرة للمرأة، وزيادة الأمن الثقافي، وتقوية التماسك الوطني في المجتمع الإسلامي.

الكلمات المفتاحية: مقاومة المرأة، التربية الدينية، الثقافة الإسلامية، الصمود الاجتماعي، الحلول الثقافية.

تاب‌آوری زنانه در بزنگاه‌های نرم: تحلیل روانشناختی - اجتماعی از منظر اندیشه شهید آیت الله خامنه‌ای

اکرم بهرامیان

فارغ‌التحصیل سطح ۴ تفسیر تطبیقی، استاد مدرسه علمیه زهرا ییبه نجف آباد

a.bahramian.esf@gmail.com

مریم جمشیدیان

دانش‌آموخته کارشناسی، زهرائیه نجف آباد

mjamshidian044@chmail.ir

چکیده

در این پژوهش، مفهوم تاب‌آوری زنانه در مواجهه با بزنگاه‌های نرم، بر اساس دیدگاه‌های رهبر شهید آیت الله خامنه‌ای (ره)، به صورت جامع و تحلیلی بررسی شده است. این مطالعه بر نقش باورهای دینی، سبک‌های مقابله مبتنی بر ایمان و اخلاق، و ارزش‌های اسلامی تأکید دارد و راهکارهای عملی و فرهنگی مؤثری برای تقویت مقاومت روانی و اجتماعی زنان در شرایط چالش‌برانگیز روزمره ارائه می‌دهد. یافته‌ها نشان می‌دهد رویکرد رهبر شهید، نه تنها بنیان‌های نظری مقاومت را استحکام می‌بخشد، بلکه استراتژی‌های اجرایی و تربیتی کارآمدی در حوزه‌های تربیت خانواده، رسانه و آموزش‌های فرهنگی فراهم می‌سازد که می‌تواند سطح پایداری و استحکام روانی زنان را در مقابل فشارهای فرهنگی، روانی و اجتماعی افزایش دهد. این الگو، به عنوان یک راهکار جامع و عملیاتی، نقش مهمی در ساختن جامعه‌ای مقاوم، هم‌پوشان و مبتنی بر معنویت و هویت دینی ایفا می‌کند. در نهایت، ترویج و نهادینه‌سازی این رویکرد، می‌تواند موجب تثبیت هویت مقاوم و پایدار در زنان، افزایش امنیت فرهنگی و تقویت انسجام ملی در جامعه اسلامی گردد.

کلیدواژه: مقاومت زنان، تربیت دینی، فرهنگ اسلامی، استحکام اجتماعی، راهکارهای فرهنگی

مقدمه

در جهان معاصر، زنان به عنوان یکی از ارکان اثرگذار در عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، نقشی اساسی در پویایی و تداوم حیات اجتماعی ایفا می‌کنند. با این حال، گسترش پیچیدگی‌های زندگی امروز و تغییرات سریع فرهنگی و رسانه‌ای، آنان را در معرض بزنگاه‌های نرم قرار داده است؛ بزنگاه‌هایی که اغلب در قالب فشارهای روانی، استرس‌های اجتماعی، تعارض‌های ارزشی و چالش‌های هویتی بروز می‌یابند. در چنین شرایطی، برخورداری از توانمندی‌های روانشناختی و اجتماعی برای حفظ تعادل فردی و اجتماعی اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. یکی از مفاهیم کلیدی در این زمینه، تاب‌آوری است که به توانایی فرد در مواجهه مؤثر با فشارها، مدیریت استرس‌ها و سازگاری فعال با شرایط دشوار اشاره دارد و در سال‌های اخیر به یکی از محورهای مهم در روانشناسی مثبت و مطالعات اجتماعی تبدیل شده است. در بررسی ابعاد نظری تاب‌آوری، پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که این مفهوم تنها به مهارت‌های شناختی و هیجانی محدود نمی‌شود، بلکه در بسیاری از جوامع، به‌ویژه جوامع دین‌محور، با مؤلفه‌های معنوی و فرهنگی نیز پیوندی عمیق دارد. در این میان، باورهای دینی، ایمان و اعتماد به خداوند می‌توانند به عنوان منابع مهم روانی، نقش قابل توجهی در افزایش توان سازگاری و مقاومت افراد در برابر فشارهای زندگی ایفا کنند. برخی پژوهش‌های انجام شده در حوزه مطالعات اسلامی نیز نشان داده‌اند که ایمان

عمیق و پایبندی به ارزش‌های دینی می‌تواند در تقویت تاب‌آوری زنان نقش مؤثری داشته باشد (موسوی، ۱۳۹۹، صص ۷۴-۷۶). از سوی دیگر، رویکردهای روانشناختی بر اهمیت شناخت و مدیریت هیجان‌ها، مهارت‌های شناختی و سبک‌های مقابله تأکید دارند، در حالی که رویکردهای اجتماعی، نقش حمایت‌های اجتماعی و شبکه‌های فرهنگی را در تقویت ظرفیت مقاومت برجسته می‌کنند. در این چارچوب، سبک‌های مقابله مبتنی بر ایمان و ارزش‌های دینی، به دلیل ایجاد حس اعتماد و امنیت درونی، از مؤثرترین شیوه‌های مواجهه با فشارهای روانی و اجتماعی به شمار می‌روند. در این میان، اندیشه‌های شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) چارچوبی منسجم برای تبیین پیوند میان ایمان، هویت دینی و مقاومت اجتماعی ارائه می‌دهد. در این نگرش، تاب‌آوری حاصل تعامل میان ایمان، تقوا، اعتماد به نفس و پایبندی به ارزش‌های اسلامی است و تقویت این مؤلفه‌ها می‌تواند زنان را در مواجهه با بزنگاه‌های نرم توانمند سازد. بر این اساس، مقاله حاضر می‌کوشد با رویکردی روانشناختی - اجتماعی، مفهوم تاب‌آوری زنان در بزنگاه‌های نرم را در پرتو اندیشه شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) تحلیل کرده و راهکارهای فرهنگی و تربیتی مؤثری برای تقویت مقاومت و پایداری آنان در برابر چالش‌های معاصر ارائه دهد.

تحلیل روانشناختی - اجتماعی در نگاه شهید آیت‌الله خامنه‌ای

در نگاه شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره)، مقاومت و تاب‌آوری انسان‌های مؤمن،

نه تنها نتیجه تکیه بردانش روانشناختی و اجتماعی است، بلکه ریشه در عمق باورهای دینی، ایمان قوی و اعتماد بی‌چون و چرا به خداوند دارد. ایشان معتقد بودند که روحیه مقاومت، در سایه تقویت ایمان و اعتقاد به وعده‌های الهی، استوار می‌شود و از این رو، هر چه باورهای دینی در فرد تقویت گردد، مقاومت در برابر بزن‌گاه‌های نرم، محکم‌تر و پایدارتر خواهد شد (خامنه‌ای، ۱۳۹۷، ص ۴). ایشان بر این باور بودند که انسان مؤمن، در مواجهه با فشارهای نرم و چالش‌های روزمره، باید سبک‌های مقابله‌ای مبتنی بر توکل، صبر و استقامت را در درون خود پرورش دهد. این سبک‌ها، نه تنها از طریق آموزش‌های رسمی، بلکه بیشتر از طریق بهره‌گیری روزمره از معارف دینی، ایمان و اخلاق اسلامی شکل می‌گیرد. در دیدگاه ایشان، نقش باورهای دینی به عنوان منبع قدرت درونی، در مقابله با اضطراب، ناامیدی و فشارهای روانی، بی‌نظیر است و می‌تواند راهگشای زنان در مواجهه با بزن‌گاه‌های نرم باشد (خامنه‌ای، ۱۳۹۹، ص ۵۸). همچنین، شهید آیت‌الله خامنه‌ای تأکید داشتند که مقاومت، در گروی شناخت عمیق از هویت دینی و ملی است و هر چه فرد، بیشتر با ارزش‌های اسلامی و ملی خود آشنا باشد و ارتباط عمیق‌تری با آن‌ها برقرار می‌کند، در برابر هجمه‌های فرهنگی، اجتماعی و روانی، مقاوم‌تر و استوارتر می‌شود. این نگاه، مبتنی بر اعتقاد عمیق به این است که هویت دینی، نه تنها موتور انگیزشی قوی در فرد است، بلکه منبع قدرت و امید برای عبور از بزن‌گاه‌های نرم می‌باشد (خامنه‌ای، ۱۳۹۸، ص ۱۱۲). شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) بر نقش سبک زندگی اسلامی تأکید می‌کردند که

شامل رعایت حجاب، تقوا، اخلاق و اعتماد به نفس در مقابل فشارهای معاصر است. ایشان بر این باور بودند که سبک زندگی مبتنی بر ارزش‌های دینی، نه تنها روحیه مقاومت را تقویت می‌کند، بلکه زمینه‌ساز جامعه‌ای مقاوم، هم‌پوشان و پایدار در برابر هرگونه بزنگاه نرم و سخت است (خامنه‌ای، ۱۴۰۰، ص ۸۹). این نگاه، نه تنها راهکارهای عملی و فرهنگی برای تقویت تاب‌آوری زنان ارائه می‌دهد، بلکه بنیان‌های نظری مقاومت را در قالب ایمان، تقوا و سبک زندگی اسلامی، استحکام می‌بخشد، و در مسیر ساختن جامعه‌ای مقاوم، الگوهای بی‌نظیری را ترسیم می‌کند.

راهکارهای فرهنگی و تربیتی برای تقویت تاب‌آوری زنان بر مبنای اندیشه شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره)

در اندیشه شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره)، تقویت تاب‌آوری زنان در برابر چالش‌های نرم فرهنگی و اجتماعی، تنها با ارائه برنامه‌های سطحی یا گزاره‌های شعاری حاصل نمی‌شود؛ بلکه نیازمند رویکردی جامع، نظام‌مند و مبتنی بر اصول دینی، اخلاقی و ملی است. ایشان بر این باور بودند که تاب‌آوری واقعی، زمانی شکل می‌گیرد که فرهنگ مقاومت و ایمان در لایه‌های هویتی، تربیتی، رفتاری و رسانه‌ای زنان درونی شود. بر این اساس، مجموعه‌ای از راهکارهای فرهنگی، تربیتی و عملی از دل اندیشه‌های ایشان قابل استخراج است که در ادامه در قالب یک چارچوب منسجم ارائه می‌شود.

۱- بنیان‌گذاری تربیت ایمانی و معنوی: یکی از پایه‌های اصلی در نگاه شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره)، تقویت ایمان، معرفت دینی و روحیه توکل است. ایشان تربیت دینی را نخستین و بنیادی‌ترین عامل مقاوم‌سازی روانی و شخصیتی زنان می‌دانستند. بر همین اساس، برنامه‌های تربیتی در خانواده، مدرسه و جامعه باید بر محور قرآن، سنت و آموزه‌های اخلاقی شیعه سامان یابد و مفاهیمی همچون حکمت الهی، امید، اعتماد به خدا و باور به هدف‌مندی زندگی را در زنان نهادینه کند. این نوع تربیت، نه تنها عامل تقویت هویت فردی است، بلکه نقش راهبردی در افزایش پایداری در مواجهه با فشارهای فرهنگی و اجتماعی دارد.

۲- ترویج سبک زندگی اسلامی و اخلاق‌محور: از منظر شهید خامنه‌ای (ره)، سبک زندگی اسلامی تنها مجموعه‌ای از رفتارهای توصیه‌ای نیست؛ بلکه یک نظام معنایی و رفتاری است که بر تقوا، صدق، صبر، حجاب، مسئولیت‌پذیری و نظم اخلاقی استوار است. ترویج این سبک زندگی، به‌ویژه در حوزه‌های خانواده، رسانه و نظام آموزشی، می‌تواند زنان را در برابر الگوهای ناسازگار با فرهنگ بومی مقاوم سازد. ایشان تأکید داشتند که سبک زندگی اسلامی باید هم‌راستا با نیازهای روزمره و تغییرات اجتماعی بازخوانی شود تا ضمن حفظ اصول ثابت، پاسخ‌گوی شرایط متغیر زمانه نیز باشد.

۳- مهارت‌آموزی و توانمندسازی روان‌شناختی: در اندیشه شهید خامنه‌ای (ره)، توانمندی روان‌شناختی و مهارت‌های مقابله‌ای مکمل ایمان و معنویت‌اند و باید از طریق آموزش‌های کاربردی تقویت شوند. مهارت‌هایی مانند

مدیریت هیجان، کنترل اضطراب، حل مسئله، تفکر انتقادی و مهارت‌های ارتباطی، از نظرایشان ابزارهایی ضروری برای افزایش تاب‌آوری زنان در مواجهه با بزنگاه‌های نرم فرهنگی و روانی هستند. زمانی که این مهارت‌ها با باورهای دینی ترکیب شوند، زنان می‌توانند در برابر فشارهای رسانه‌ای، عاطفی و اجتماعی، واکنش‌های سنجیده و پایدار نشان دهند (خامنه‌ای، ۱۳۹۹، صص ۱۰۲-۱۰۵).

۴- ایجاد شبکه‌های حمایتی اجتماعی و معنوی: یکی دیگر از ابعاد مهم در نگاه ایشان، تقویت حمایت‌های اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های دینی و ملی است. تشکیل گروه‌های هم‌فکر، کانون‌های فرهنگی، حلقه‌های تربیتی و شبکه‌های ارتباطی، فرصت‌هایی فراهم می‌کند تا زنان ضمن تبادل تجربه، از حمایت روانی و معنوی برخوردار شوند. این شبکه‌ها، حس تعلق، همبستگی و امنیت روانی را تقویت کرده و زمینه رشد فردی و جمعی را فراهم می‌کنند. حمایت اجتماعی مؤثر، یکی از ستون‌های مهم در پایداری فرهنگی و مقابله با تهدیدهای نرم است (خامنه‌ای ۱۴۰۰، صص ۵۴-۵۷).

۵- تولید و ترویج محتوای فرهنگی و رسانه‌ای هویت‌ساز: با توجه به نقش تعیین‌کننده رسانه‌ها، شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) ضرورت تولید محتواهای فرهنگی، تربیتی و هنری مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و ملی را گوشزد می‌کردند. در نگاه ایشان، رسانه باید حامل پیام‌های امید، مقاومت، ایمان و هویت اسلامی باشد. تولید فیلم، انیمیشن، برنامه‌های تلویزیونی و محتوای فضای مجازی با محوریت الگوهای زن مسلمان مقاوم، می‌تواند به شکل‌گیری سبک زندگی

مقاومتی کمک کند و عاملی مؤثر در خنثی‌سازی هجمه‌های فرهنگی باشد (خامنه‌ای، ۱۳۹۷، ص ۱۲۰).

بازتاب اندیشه‌های شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) در مواجهه با چالش‌های معاصر زنانه

اندیشه‌های تربیتی و فرهنگی شهید آیت‌الله خامنه‌ای (ره) مجموعه‌ای نظام‌مند از مبانی ایمانی، اخلاقی و اجتماعی را برای تقویت تاب‌آوری زنان ارائه می‌کند؛ مبانی‌ای که در آثار تفسیری، بیانات تربیتی و رویکردهای فرهنگی ایشان به صورت منسجم قابل پیگیری است (خامنه‌ای، ۱۳۹۰، صص ۱۵-۲۰؛ موسوی، ۱۳۹۷، ص ۴۵). در این دستگاه فکری، تاب‌آوری یک مهارت صرفاً روان‌شناختی نیست، بلکه سازه‌ای هویتی-ایمانی است که در تعامل میان معنویت، سبک زندگی و حمایت اجتماعی شکل می‌گیرد (رضایی، ۱۳۹۵، صص ۱۱۸). سس

۱- هویت زنانه و فضای مجازی: فضای مجازی یکی از میدان‌های اصلی بازتولید سبک زندگی و هویت زنان است. در نگاه شهید خامنه‌ای (ره)، تبیین‌گری و تولید محتوای هویت‌ساز راهبردی اساسی برای مواجهه با الگوهای هویتی نادرست و سبک‌های زندگی القایی است (خامنه‌ای، ۱۳۸۸، ص ۷۶). پژوهش‌های حوزه رسانه نیز نشان می‌دهند که تقویت سواد رسانه‌ای زنان نقش چشمگیری در افزایش تاب‌آوری آن‌ها در برابر پیام‌های مخرب دارد (جعفری و همکاران، ۱۳۹۹، صص ۸۸-۹۲). براین اساس، توانمندسازی زنان در تحلیل

پیام‌ها، تقویت هویت دینی - اجتماعی و تولید محتوای امیدبخش و کرامت‌محور از مهم‌ترین سازوکارهای پیشنهادی به شمار می‌آید.

۲- زن، خانواده و اقتضائات اقتصادی - اجتماعی: در نگاه شهید خامنه‌ای (ره)، تاب‌آوری خانوادگی هنگامی معنا پیدا می‌کند که ایمان، مهارت‌های روان‌شناختی و حمایت اجتماعی در کنار هم فعال شوند (خامنه‌ای، ۱۳۹۱، ص ۶۷). بررسی‌های جامعه‌شناختی نیز نشان داده‌اند زنانی که در محیط‌های خانواده‌محور و همراه با حمایت اجتماعی زیست می‌کنند، در مدیریت فشارهای اقتصادی و نقش‌های چندگانه موفق‌ترند (نعمتی، ۱۴۰۱، ص ۱۳۴). در این راستا، ارائه آموزش‌های مدیریت اقتصادی خانواده، حمایت از مشاغل خرد زنان و تقویت شبکه‌های حمایتی از راهکارهای عملی به شمار می‌آید.

۳- سلامت روان و نسل جدید: اضطراب‌های ناشی از رقابت‌های آموزشی، فشارهای رسانه‌ای و بی‌ثباتی‌های اجتماعی، سلامت روان دختران و زنان را با چالش مواجه کرده است. رویکرد شهید خامنه‌ای (ره) با تلفیق معنویت با مهارت‌های روان‌شناختی، سلامت روان را برپایه امید، توکل و معناجویی تبیین می‌کند (خامنه‌ای، ۱۳۸۷، ص ۲۹ س). پژوهش‌های روان‌شناسی مثبت نیز نشان داده‌اند که معنویت و هدفمندی زندگی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تقویت تاب‌آوری دارند. با تکیه بر این دیدگاه، طراحی بسته‌های آموزشی سلامت روان بر اساس ترکیب معنویت، خودآگاهی و مهارت‌های مدیریت استرس ضروری

است.

۴- بازتعریف نقش زن با حفظ چارچوب‌های ارزشی: شهید خامنه‌ای (ره) حضور اجتماعی زنان را امری ارزشمند دانسته، اما آن را با کرامت، مسئولیت‌پذیری و حفظ نقش‌های اساسی خانواده سازگار می‌داند (خامنه‌ای، ۱۳۹۲، ص ۷۶). مطالعات نقش‌پژوهی نیز تأکید دارند که الگوهای موفق زنانه هنگامی تأثیرگذارند که میان نقش خانوادگی، تعهد اخلاقی و فعالیت اجتماعی تعادل برقرار کنند (کاظمی، ۱۴۰۰، صص ۱۸-۲۲). ترویج الگوهای زنانه توانمند و متعهد در رسانه‌ها می‌تواند به تثبیت این الگوی هویتی کمک کند.

نتیجه‌گیری

این پژوهش نشان می‌دهد که اندیشه‌های رهبر شهید، در تقویت تاب‌آوری زنان، مبتنی بر باورهای دینی، ارزش‌های ملی و سبک‌های مقابله‌ای معنوی است. این رویکرد نه تنها بنیان‌های نظری مقاومت را استحکام می‌بخشد، بلکه استراتژی‌های عملی و فرهنگی مؤثری را برای افزایش پایداری و مقاومت زنان در مواجهه با چالش‌های روزمره فراهم می‌کند. تکیه بر هویت دینی، سبک زندگی اسلامی، مهارت‌آموزی و حمایت‌های اجتماعی، عناصر کلیدی در توسعه مقاومت روانی و فرهنگی زنان محسوب می‌شوند. ترویج این الگوهای زنانه توانمند، با تأکید بر مسئولیت‌پذیری و کرامت انسانی، در رسانه‌ها می‌تواند نقش مهمی در تثبیت هویت مقاوم و پایدار زنان، و در نهایت، ساختن جامعه‌ای مقاوم، هم‌پوشان و مبتنی بر ارزش‌های دینی و ملی ایفا کند.

منابع و مآخذ

۱. صلح میرزایی، سعید (۱۳۹۸). اندیشه مقاومت از منظر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی). تهران: مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای. مقاله:
۱. مخدومی، امیرطاها؛ اسماعیلی، مهدی؛ و حاجی تبار فیروزجائی، حسن (۱۴۰۰). سواد رسانه‌ای اسلامی؛ الگویی برای بازنمایی رسانه‌های گروهی در آسیب‌شناسی نهاد خانواده از منظر گفتمان انقلاب اسلامی. رهیافت انقلاب اسلامی، دوره ۱۵، شماره ۵۴ (بهار)، ۴۳-۶۰.
۲. نورمحمدی نجف‌آبادی، محمد؛ و صدیقی ارفعی، فریبرز (۱۳۹۴). بررسی آسیب‌های رسانه‌های نوین بر هویت دینی جوانان. فصلنامه پژوهش‌های اجتماعی اسلامی، سال ۲۱، شماره ۱، ۵۱.
۳. خلیلی، محسن (۱۳۸۶). آسیب‌شناسی مشارکت زنان در جامعه معاصر ایران. نشریه زن در توسعه و سیاست، سال ۵، شماره ۲، ۱۶۵.
۴. منصوری، سمانه؛ و صمدی، مجتبی (۱۴۰۴). حضور فرهنگی و اجتماعی زنان در فعالیت‌ها و تشکلهای محلی: به سوی الگوی کنشگری زنان در جمهوری اسلامی ایران. نشریه زن در توسعه و سیاست، سال ۲۳، شماره ۴، ۸۰۷-۸۴۱.
۵. خیل‌کردی، فاطمه؛ سعادت، رحمان؛ و مداح، مجید (۱۴۰۴). تأثیر

تاب‌آوری اقتصادی بر عملکرد تحریم‌های اقتصادی در اقتصاد ایران. نشریه پژوهش‌های برنامه و توسعه، سال ۶، شماره ۳ (پیاپی ۲۳)، ۱۷۱-۱۹۶.

وبسایت:

۱. خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۶۸، ۲۶ دی). بیانات در دیدار جمعی از بانوان پزشک به مناسبت میلاد حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام). پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2250>

۲. خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۰، ۱ خرداد). بیانات در دیدار جمعی از بانوان نخبه. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=12518>

۳. خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۳، ۳۱ فروردین). بیانات در دیدار جمعی از مداحان اهل بیت علیهم السلام. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26171>

۴. خامنه‌ای، سیدعلی (۱۴۰۲، ۲۹ شهریور). بیانات در دیدار پیشکسوتان و فعالان دفاع مقدس و مقاومت. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=53887> [reference:8]